

ALUMINIJA

GLASILO DELOVNEGA

IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

LJUDSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

KRITUJA TOVARNE GLINICE
Trg svobode 1

ST. 12

DECEMBER 1970

LETNIK VIII.

Srečno, zadovoljno in uspešno novo leto 1971.

To čestitko pošiljamo z zadnjo letošnjo številko Aluminija. Srečno novo leto... Kaj naj bi vam sicer bolj določnega zaželeli, ko pa je ta sreča tako tisočkratna: vsakomur lahko pomeni kaj drugega. Srečo pomeni za nekoga lepa hišica, avto in weekend na morju; vse hkrati. Srečo pomeni za nekoga vsakdanji kruh, ne dobesedno, temveč kruh povprečnega državljana, ki ima televizor, hladilnik, stanovanje in vse ostalo, kar danes sodi k »povprečju«. Srečo pomeni za marsikoga zaposlitev, četudi na tujem...

To so naša, osebna merila za srečo. Imamo še kakšna druga merila? Morali bi jih imeti, pa na to pozabljam. Ne vsi in ne vedno. V tej pisani areni življenja si mnogi prizadevajo ustvarjati pravično družbo, drugim je to deveta skrb, le da imajo sami dovolj. Nekateri imajo vsega, tudi polna usta kritike, drugi imajo dovolj za »od danes do jutri«. Nekateri so... kaj bi še naštevali!

Sreča je nepomirljiva s krivico. Zakaj krivica? Nihče ne more trditi, da krivice ni. Toda, ali smo vsakokrat, ko govorimo o krivici, dosledno prepričani o tem, kaj je in kaj končno ni krivica? Svet, ki ga preživljamo, je bil krivičen od temeljev navzgor, saj je slonel na načelu: najprej vzemi, da boš lahko potem pravično delil tudi onim, ki so ustvarili, nimajo, pa so potrebni. Danes pravimo, da moramo odločati vsi — o vsem. Torej ne bi smelo biti krivice! Toda pri tem odločanju smo vedno prisotni s svojo srečo, s svojim zadovoljstvom, s svojimi merili za prvo in za drugo, zato se porajata i sreča i krivica.

Ne samo, ko odločamo o malih in velikih zadevah, ne samo ob Novem letu, vedno razmišljajmo o tem, kaj je sreča in kaj je zadovoljstvo tudi za druge. V tem je veličina humanizma našega časa, v tem je bistvo sreče in zadovoljstva za nas vse, ki si želimo srečno in uspehov polno leto 1971.

Vsem članom kolektiva
in vašim svojcem želijo

SREČNO IN USPEHOV
POLNO NOVO LETO

1971

- Samoupravni organi
- Vodstvo podjetja
- Družbeno-politične organizacije
- Uredniški odbor

(Foto: Stojan Kerbler)

Laboratorij aluminija

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA

Alkotest v našem podjetju?

PETO REDNO ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA JE BILO 20. NOVEMBRA 1970. PREDSEDNIK IVAN BERAS GA JE SKLICAL SELE ZA TRINAJSTO URO, KER NI IMELO OBSIRNEGA DNEVNEGA REDA.

— OBRAČUN NADOMESTILA ZA REDNE LETNE DOPUSTE

V začetku letošnjega leta je delavski svet določil, da ima delavec pravico do nadomestila med rednim letnim dopustom v višini povprečnega osebnega dohodka, ugotovljenega z zaključnim računom za preteklo gospodarsko leto. Menil je, da je to načelo umestno in da bi naj po takšnem sklepu obračunavali nadomestilo za dopust vse leto 1970.

Po obravnavi obračuna osebnih dohodkov za prvo polletje (avgusta letos) je delavski svet zgoraj citirani sklep spremenil in določil, da ima delavec med rednim letnim dopustom pravico do nadomestila v enakem znesku, kot bi znašal njegov osebni dohodek, če bi delal. Na naslednji seji je v razpravi delavski svet ugovarjal, da bodo po takšnem sklepu nekateri člani delovne skupnosti v neenakopravnem položaju. Izraženo je bilo mnenje, da bi moralo znašati nadomestilo za vse člane delovne skupnosti enako, t.j., da bi morali nadomestilo obračunati z enotno vrednostjo točke. Zaradi tega je naročil odbor za finančno poslovanje in delitev dohodka, da pripravi predlog za kriterije, po katerih bi naj obračunavali nadomestilo za redne letne dopuste.

Odbor za finančno poslovanje in delitev dohodka je upošteval mnenja in najprej pripravil predlog za novi sklep

— za obračunavanje nadomestila za redne dopuste; po tem sklepu bi naj imel delavec pravico do nadomestila za redni letni dopust za leto 1970 in naj bi ga obračunavali z vred-

nostjo točke 1,50 S din. Ta predlog je bil takoj po seji odbora objavljen. Člani kolektiva so ga proučili in dajali članom odbora in članom delavskega sveta pripombe, zato se je odbor ponovno sestel in pripravil drugi predlog delavskemu svetu, ta pa ga je sprejel.

Sedaj veljavni — začasni sklep — o obračunavanju nadomestila osebnih dohodkov za redne letne dopuste se glasi:

Odgovornost članov kolektivnih organov upravljanja

Vprašanje materialne odgovornosti članov kolektivnih organov je obsirnejše, zato ga je potrebno razdeliti.

— OBSTOJEČA UREDITVE

Sedaj veljavni predpisi ne vsebujejo določb o odgovornosti za povzročeno škodo članov organov upravljanja in samih organov delovni organizaciji in proti tretjim osebam, kljub širokemu krogu pristojnosti teh organov, ki se je v dosedanjem razvoju samoupravljanja vse bolj širil, kljub velikim škodam, ki so nastale tudi zaradi neodgovornega dela organov upravljanja. Predpisi vsebujejo le določbe o odgovornosti za škodo, ki jo povzroči npr. delavec-proizvajalec z malomarnim delom.

Kot prvo se zato zastavlja vprašanje, ali bi bilo mogoče analogno uveljavljanje določb o odgovornosti za škodo, ki jo povzročijo delavci, tudi glede članov kolektivnih organov upravljanja.

Odgovornost za škodo, ki jo povzročijo člani organov upravljanja, ne bi mogli presojevati po splošnih načelih civilnega prava o odgovornosti. V

Med rednim letnim dopustom ima delavec pravico do nadomestila v enakem znesku, kot bi znašal njegov osebni dohodek, če bi bil na delu.

Doba za obračun nadomestila za redni dopust je en mesec.

Dodatek za nočno delo v izmeni je sestavni del poprečja akontacije osebnih dohodkov za obračun nadomestila za redne dopuste.

Delavski svet določi obračun nadomestila za redne dopuste po gornjem sklepu ob obračunu akontacij za mesec november — za vse delavce, ki

so bili na dopustu do 30. septembra 1970.

V naslednjih tromesečjih bo obračunano nadomestilo za redne dopuste po enakem načelu, s tem, da je posamezne obračune potrebno izvršiti hkrati z obračunom osebnih dohodkov.

— POLLETNO POROČILO SLUŽBE VARSTVA PRI DE-LU

Poročilo o varstvu pri delu je bilo v prepisu dostavljeno vsem članom delavskega sveta. Člani delavskega sveta niso imeli bistvenih pripomb k

poročilu, povedali so pa, da so še vedno problemi z vinjenimi delavci na delovnem mestu. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je delavski svet že na 20. redni seji, ki je bila 1. 4. 1970, sklenil, da bomo v našem podjetju uvedli kot pripomoček za kontrolo vinjenosti »alkotest«. Ističasno je naročil vodji delovne enote osrednjih služb, da pripravi osnutek navodil, s katerimi bo urejeno kontroliranje z »alkotestom« v našem podjetju.

Po seji delavskega sveta je bilo ugotovljeno, da je vodja delovne enote osrednjih služb že imel pripravljen osnutek pravilnika, s katerim so urejene zadeve v zvezi s kontroliranjem vinjenosti z alkotestom. Osnutek je predložil odboru za varstvo pri delu; ta o njem razpravlja in ga bo dal v razpravo, tako da ga bo lahko delavski svet sprejel po predpisanem postopku.

Delavski svet se je seznanil s polletnim poročilom službe za varstvo pri delu.

— CEPLJENJE PROTI GRIPI

Delavski svet je določil zaščitno cepljenje proti gripi za vse člane delovne skupnosti. Polovica stroškov cepljenja bo bremenila naše podjetje, druga polovica pa Komunalni zavod za socialno zavarovanje Maribor.

— ODOBRITEV SREDSTEV

Delavski svet je odobril dodatna sredstva za nabavo spominskih daril v znesku 7.500 din v breme sklada skupne porabe.

Na tej seji so bili podani tudi odgovori na vprašanja članov delavskega sveta s prejšnje seje delavskega sveta.

K. — n.

teoriji lahko zasledimo tudi posamezna mnenja, da s stališča civilnega prava ni ovir za realizacijo materialne odgovornosti članov kolektivnega organa upravljanja za samoupravljaljsko delovanje. Vendar bi v tem primeru veljali za upravljaljsko delo strožji predpisi, kot veljajo danes po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih za delavca v delovni funkciji, kar pa ne bi bilo skladno z enotnim položajem delavca in z vsemi specifičnostmi upravljaljskega dela.

Temeljni zakon o delovnih razmerjih, ki v poglavju o odgovornosti delavca delovni skupnosti ima tudi določbe o odgovornosti delavca za povzročeno škodo, ne prihaja v poštev pri določanju odgovornosti članov kolektivnih organov upravljanja. Temeljni zakon o delovnih razmerjih sankcionira le delovne dolžnosti, ne pa tudi upravljaljskih. Ker so predpostavke materialne odgovornosti izključene, ni mogoča analogija po TZDR tudi za člane kolektivnih organov upravljanja. Tako stališče povsem potrjuje tudi dosedanja sodna praksa. Razen tega je

temelj za uvedbo materialne odgovornosti delavca v delovni funkciji delo, v upravljaljski funkciji pa mandat, ki ni predmet ureditve TZDR.

— POTREBA PO VZPOSTAVITVI MATERIALNE ODGOVORNOSTI ZA SAMOUPRAVNO DELO ČLANOV KOLEKTIVNIH ORGANOV UPRAVLJANJA

Naša dosedanja zakonodaja in v večinioma tudi teorija stana stališču, da v naš pravni sistem ni treba uvajati materialne odgovornosti za člane kolektivnih organov upravljanja za njihovo samoupravno delo. To utemeljujejo zlasti s tem, da bi vpeljevanje materialne odgovornosti za škodo, katero povzročijo člani kolektivnih organov upravljanja, v sedanjem položaju pripeljalo do mnogih negativnih posledic. Delavci bi namreč odklanjali izvolitev v organe upravljanja, iniciative pri delu teh organov ne bi bilo več, delo v organih pa bi se omejilo le na tista opravila, iz katerih zagotovo ne bi mogla rezultirati škoda. S tem bi bil resno ogrožen sam obstoj sistema samoupravljanja.

Glede na to, da je ustavnopravno že podana osnova za uvedbo materialne odgovornosti članov organov upravljanja, ne bi smeli obstajati razlogi, ki bi ovirali vpeljavo materialne odgovornosti proti vsem krivcem za nastale škode, ne glede na njihovo mesto v našem družbeno-ekonomskem sistemu. Predvsem tudi tu velja načelo, da je samoupravna družba odgovorna družba in da je samoupravljanje tako tesno povezano z odgovornostjo, da prvo brez drugega ne more obstajati. Skladno z vzpostavitvijo načela individualne krivdne odgovornosti ne bi bili oškodovani vestni in pošteni delavci, nasprotno, njihovo delo bi pridobilo na veljavi, kar bi le utrdilo sistem samoupravljanja. Nobe-nih razlogov pa ne more biti, da nevestno in nepošteno delo v organih upravljanja ne bi pregnjali in izkoreninili. To so spoznale tudi že mnoge delovne organizacije, ki bi želele urediti tudi tako odgovornost, vendar za to nimajo pravne podlage.

(Nadaljevanje na 6. strani)

V EMO — Celje je bilo posvetovanje mladinskih aktivov, s katerimi že več let sodelujemo: Tovarne dušika Ruše, TAM Maribor, SWATY Maribor, IMPOL Slovenska Bistrica, TOBI Bistrica in METALNA Maribor. Sodelovali so tudi predstavniki iz ObK ZMS Celje in člani našega predsedstva.

Posvetovanje o mladinski problematiki

Tema razgovora je bila: Mladina v delovnih organizacijah in njeni problemi. Da bi lahko zajeli čimširšo snov te teme, smo izoblikovali podnaslove tako, da je lahko bilo zajeto čimširše področje iz te problematike.

Mislím, da je ta problem prisoten v vseh podjetjih in je ob strani vsake mladinske organizacije. Tu je nakazan problem delovanja mladinske organizacije in njene aktivnosti, ki naj bi povezovala tudi vsa ta področja in jih skušala vsaj na določen način reševati. Organizacija ZM pa seveda sama ne bo mogla reševati vseh teh problemov, zato pa je nujno čimvečje sodelovanje z drugimi organizacijami in službami v okviru delovne organizacije. Zelo pa je tudi važno sodelovanje z drugimi aktivnimi zunaj delovne organizacije, ki naj bi bilo na zmernem nivoju, ker so v mnogih primerih zelo dobrodošli skupni dogovori in skupne akcije širšega kroga ljudi.

Mislím, da je danes premalo posluha za splošno mnenje širšega sloja ljudi. Zaradi izpadov posameznikov ne more trpeti neke ukrepe ostala dobra in zdrava večina. S temi ljudmi bi se bilo treba pogovoriti in jih pritegniti k ostali večini, treba pa je imeti določen pristop, katerega pa še danes pogrešamo.

Mislím, da so problemi v delovnih organizacijah zelo splošnega značaja, kar zadeva sprejem mladih na delovna mesta in njihovo uveljavljanje v delovnem okolju. Tudi tukaj bi bilo treba imeti poseben pristop in mislim, da bi želi večje uspehe pri njegovem fizičnem in psihičnem delu. Takšen človek bi se tudi boljše prilagodil okolici. Sprejem mladine v delovno organizacijo je zelo važen dogodek za mladega človeka, ki pride iz šole ali pa od doma v delovno organizacijo, pa se znajde sam v problemih, ki so nastali okoli njega, ne ve pa, kam naj se obrne in na koga, da bi mu pomagal, ali pa celo pride na tako delovno mesto, ki mu že ob prihodu ne ustreza. Tu imamo sedaj dva nakazana problema. Pri prvem bomo lahko pomagali, saj je v bližini morda kateri od družbenih delavcev, ki mu bo vsaj nekatere stvari pojasnil in mu dopovedal, kako in kaj je na tem mestu, kjer dela.

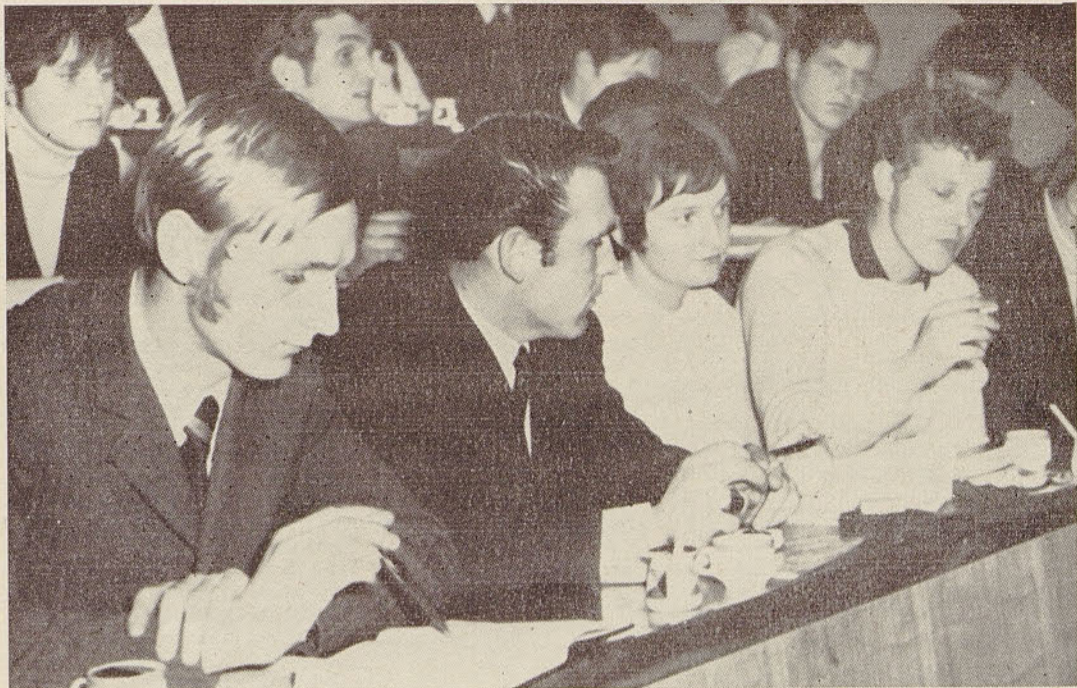
Dobro bi bilo, da bi se v vseh kolektivih dogovorili s kadrovsko službo, da bi ob sprejemu ljudi v tovarno soočila te vsaj s predsedniki družbeno-političnih organizacij ti pa bi jih potem seznanili o svojem delovanju. Upam, da bi bil tak način dober, saj bi se tako izognili tudi govoricam, da ne poznajo nobene funkcije funkcionarja. Marsikoga pa bi s tem tudi pridobili za sodelovanje.

Drugo pa je, če ni bil pravilno sprejet na delovno mesto; s takim človekom bomo imeli stalne nevšečnosti in ga ne bomo mogli tudi pravilno angažirati in ustvariti z njim dobro delovno vzdušje. Zato je treba pri sprejemu res biti pazljiv, kar pa seveda ni v

vseh delovnih organizacijah urejeno.

Zanimivo pri tem je dejstvo, da si vsak, ko pride na delovno mesto, najprej ogleda in razmisli o svoji delovni okolici, o ugodnosti in zaslužku tam, kjer bo delal. Takoj bi morali tudi paziti, da ne pride takšen mlad človek v stik z različnimi ljudmi, ki se ne strinjajo z dogajanjem v kolektivu in ki stalno rovarijo in povzročajo razne delikte med ostalimi člani kolektiva. Izreden vtis bo pridobil tudi s tem, če ga bomo lepo sprejeli v svojo sredino. Tak mlad človek tudi ne bo tako hitro reagiral na razne probleme, ki nastajajo okoli njega, ker bo vedel, da je bil zaželen na tem delovnem mestu in da nima vsaj v neposredni bližini slabih, njemu nasprotnih ljudi.

Zelo je bila tudi obširna razprava o stanovanjski problematiki, o čemer smo že tudi pisali. Bilo je precej raznih verzij za reševanje tega problema. Vendar je treba poudariti, da vsaka delovna organizacija nima enako število stanovanj na razpolago. Zavzeli so stališče, da naj bi vsaka delovna organizacija pri reševanju stanovanjskih vprašanj, urejala tudi probleme

S posvetovanja o problemih mladih

mladih ljudi, ki prosijo za stanovanje. To se pravi, da bi določen odstotek od vseljivih novih stanovanj dali na razpolago mladim ljudem. Vrtni red pa bi bil po kriteriju komisije, ki je odgovorna za razdelitev ostalih stanovanj. S tem bi se tudi spremenili odnosi do reševanja takih socialnih vprašanj, ki so lahko včasih usodna za mladega človeka.

Diskusija se je nanašala tudi na odnos drugih družbeno-političnih organizacij do organizacije zveze mladine. Zato so zavzeli stališče, naj se vse te organizacije s skupnim dogovarjanjem medsebojno povezujejo in skupno stopajo v akcije.

Se vedno je prisoten problem, da se mladinska organi-

zacija nima za enakovredno organizacijo nasproti drugim organizacijam v podjetju.

Pojavlja se še problem pripravnosti; ta še ni dokončno urejen in se pojavljajo primeri, da še precej pripravnikov ni bilo pravilno sprejetih po pravilnikih, ki za to obstajajo. Obravnavali so tudi situacijo v zvezi z dotacijo, katero dobiva ZM. Pregledi teh števil so dovolj prepričljivi, da lahko rečemo, da je zelo slabo dotirana, kar zmanjšuje tudi možnosti za akcijske programe mladinske organizacije. Zmanjšana je dejavnost pri organizaciji strokovnih ekskurzij, športna dejavnost in ostala rekreacija. Diskutirali so tudi o odgovornosti strokovnih kadrov in odnosih med strokovnimi kadri, o tem koliko kvarni

odnosi vplivajo na razvoj podjetja in včasih tudi usodno na razpoloženje kolektiva.

Mladina pa bi morala imeti tudi večji posluh na različna dogajanja in bolj sodelovati pri raznih akcijah. Danes, ko imamo toliko informativnih glasil in oddaj, se ne bi smelo pojavljati geslo: saj nismo vedeli, nismo bili o tem informirani — kot včasih to slišimo.

Mladi moramo zreti v svojo prihodnost, se zanj pripravljati in vzgajati, ne pa biti imun in živeti samo za včeraj.

Nakazani problemi niso samo prisotni v eni organizaciji ZM, ampak so skupni vsem in so bili tudi predmet sproščene razprave na tem posvetovanju.

Koliko je vredna vzgoja naših otrok?

Mnogo govorimo in pišemo o problemih zaposlenih žena in eden poglobitnih je v večini naših krajev in mest — OTROŠKO VARSTVO.

Se lahko tudi starši v Kidričevem pritožujemo, da to ni urejeno? Mogoče sicer res ni vedno tako, kot bi si želeli, in se pojavljajo takšni ali drugačni problemi. Kritiko vseh vrst slišimo na račun vzgojno-varstvene ustanove v Kidričevem, obenem pa je presenetljivo, kako zelo težko čakajo mamice, ki so bile prisiljene najeti kakšno žensko za čuvanje otroka na domu, ker v jaslih trenutno ni bilo prostora za njihovega malčka, da bi tak prostor našli.

Kidričevo je polno mladih zakoncev z otroci in za večino teh otrok najdejo prostor ali v vrtcu ali v jaslicah, še celo iz okoliških krajev in celo iz Ptujja jih vozijo v Kidričevo, samo, da so otroci na varnem, da se z njimi nekdo ukvarja in da imajo primerno vzgojo in prehrano.

Se vam ne zdi, da je le veliko vredno, če sta lahko mati in oče na delovnem mestu brez skrbi za svojega malčka? Se vam ne zdi, da je to vredno 170 ali 205

din. Pa je vredno, morda je vredno celo več, čeprav nekateri mislijo drugače.

S kakšnimi občutki smo zadnjič zapuščali roditeljski sestanek, kjer smo razpravljali predvsem o povišanju oskrbnine? Vsak od prisotnih naj se pošteno in sam pred seboj vpraša, kaj pravzaprav pomeni 30 dinarjev. Vprašajmo se, kolikšen je procent, katerega od skupnega dohodka odštejemo za otroško varstvo. Za katere je to res precejšnja vsota, posebno, če sta v varstvu dva ali trije otroci. Pa se vam ne zdi, da je to za sedem let in to za sedem najboljčlovejših let vaših otrok le investicija, ki se izplača? Še in še bi si lahko zastavljali takšna vprašanja in na koncu bi se vsakdo odločil, da raje plačuje oskrbnino za varstvo otroka tistih nekaj let do šole in ostane lepo v službi, ker se to še vedno bolj izplača, če gledamo stvar s finančnega vidika, če jo pa gledamo tudi z vidika ženske enakopravnosti in položaja ženske v gospodarskem in družbeno-političnem življenju, se pa izplača še toliko bolj, sicer ne bi podjetja in občinske skupščine krpale

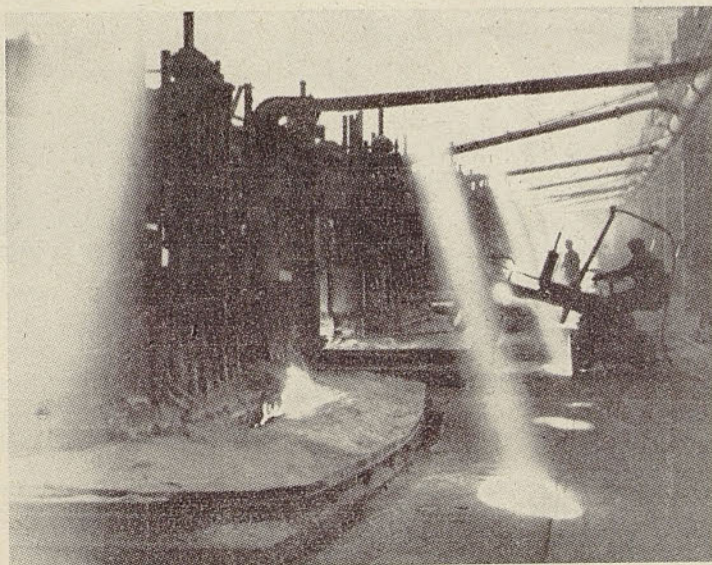
vrzeli, ki nastajajo ob plačevanju ekonomskih oskrbnin in realnih stroškov vzgojno-varstvenih ustanov.

Ekonomske cene? Preglejte družinski proračun zadnjega leta, pa vam bo jasno, zakaj zvišanje. Nas v trgovini ali pri elektriki kdo vpraša, če pristanemo na povišanje cen? Nas krojač vpraša, če smo pripravljeni plačati letos za uslugo tisočaka več kot lani? Ne. Vsak pač prodaja svoje blago ali usluge po ekonomskih cenah, na nas pa je, da se odločimo, če bomo to ceno plačali ali blago vzeli ali se poslužili usluge ali ne.

Ali ni približno tako tudi z varstvom? Približno, pravim, ker s tistim, kar mi starši plačujemo kot ekonomsko oskrbnino, otrokom ne bi mogle ustanove nuditi vsega, kar jim nudijo, če bi ne bilo raznih dotacij in skrbi občinskih skupščin.

Zato raje drugič pošteno premislimo in pretehtajmo stvar, preden se bomo odločili za diskusijo oziroma mešetarjenje za dinar več ali manj — za dobro našega otroka, da nas ne bo pozneje sram. Čeprav verjetno res nimamo najbolj sijajnih osebnih dohodkov, pa socialno ogroženi prav gotovo nismo.

- KM -

Iz elektrolize A

Kaj nam bo prineslo naslednje leto?

Vsekakor se bomo tako spraševali v teh dneh mnogi izmed nas. Tako doma, kot v kolektivu, v katerem živimo in delamo, saj je to prav gotovo vprašanje, katero nas tudi najbolj zanima.

Ce nas pa že zanima naša prihodnost, potem moramo ob koncu leta oceniti tudi vse tisto, kar je za nami, tisto, o čemer smo čez leto tolikokrat razpravljali z željo, da bi mnogo izboljšali in da bi pri našem delu napravili korak naprej.

Ce nam je to uspelo, o tem pa je sedaj še res težko govoriti, ker bo to najbolje pokazala analiza o proizvodnji, samoupravljanju in družbeno-

da bi se lahko že iz tega kaj naučili, da sploh ne govorimo o vseh tistih številnih članih, ki delujejo bodisi v delavskem svetu, svetih delovnih enot ali pa v raznih odborih in komisijah. Toda še vedno se pojavljajo stare rane, katerih, tako kaže, še vedno ne znamo zdraviti in ozdraviti. Na samoupravljanje bomo brez dvoma morali v prihodnjem 1971. letu bolj računati, če bomo hoteli biti kos vsem težavnim nalo-

stega smotra, katerega smo si pred leti določili. Resnica je tudi to, da je sindikalno delovanje pri nas mnogo premalo cenjeno in da so prav zaradi takega stanja tudi sami člani sindikata pričeli izgubljati zaupanje v svojo organizacijo. Kako smo se uštelili takrat, ko smo menili, da bomo s formiranjem skupin po obratih dosegli več živahnosti pri delu sindikata; menili smo pač, da bi prav tak način delovanja bil najboljšo jamstvo za to, da bi vsi problemi, ki se pojavljajo v delovnih enotah, prišli prav od najbolj neposrednih proizvajalcev, vendar žal ni bilo tako. Slabosti so se pričele kazati takoj po formiranju, saj nihče ni hotel sprejeti vloge predsednika skupine, če pa jo že je, jo je sprejel le formalno, skupine pa domala sploh nič niso delale. Res, ni lepo, vedno le kritizirati, toda kaj moremo,

saj za pohvaliti nimamo doma- la ničesar.

Ceprav so osnovne organizacije sindikata po delovnih enotah nekaj vendarle napravile, pa jim nikakor ne moremo opravičiti tega, da so formirane skupine pustile povsem ob strani, brez vsake pomoči in osnove za njihovo vsakdanje delovanje. Vse te slabosti pa so bile nakazane že na množičnih sestankih, ko so člani obelodanili marsikateri nerešen problem, kar pomeni, da bo na občnih zborih treba sprejeti konkretne smernice za ureditev sedanjega stanja, kar bo prišlo do izraza prav v naslednjem letu.

Tudi na redni letni skupščini sindikata TGA v januarju bo potrebno povsem konkretno spregovoriti o smernicah za bodoče delo, kajti tako več ne moremo dalje, če sindikalna organizacija želi dobiti tisto vlogo, ki ji realno tudi pripada.

Brez slehernega dvoma pa ne moremo tukaj niti mimo delovanja naše osnovne orga-

nizacije ZK, ki je to leto skorajda pozabila, da obstaja v tovarni. Po zelo obetajočem začetku po letni konferenci je bilo že slutiti nove premike v smeri izboljšanja partijskega dela, vendar je pozneje vse pričelo drseti spet nazaj na stara pota, ki ne obetajo kaj posebno dinamično delo partijske organizacije v TGA.

V zadnjem času je bilo slišati celo ostrejšo besede nekaterih članov, ki postajajo tarča nekaterih nerešenih problemov ali pa morda celo še vedno nerešenih medsebojnih odnosov, ki lahko zelo pokvarijo dobro delovno vzdušje. Nekdaj aktivni družbenopolitični delavci postajajo vse bolj pasivni z izgovorom, da jih nekateri posamezniki ogovarjajo, to pa kajni biti zares ovira za bodoče delo naših organov samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij v podjetju.

Take in podobne pojave bo treba spraviti z dnevnega reda, kajti vprašanje, kaj nam bo prineslo novo leto 1971, je samo v naših rokah.

FORMIRANJE ODBOROV ZA SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

Naša odgovorna naloga

V zadnjem času se je v krajevnih organizacijah SZDL pričela zelo pestra in živahna aktivnost, saj razpravljajo o formiranju odborov za splošni ljudski odpor.

Ce danes malo pogledamo okrog sebe z bolj odprtimi očmi, bomo videli, da situacija na naših mejah ni niti tako rožnata, vendar pa to ni bistveno za formiranje odborov pri krajevnih organizacijah Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Po spopadu na Bližnjem vzhodu med Izraelom in Združeno arabsko republiko, predvsem pa še po vojaški intervenciji na Češkoslovaškem, smo tudi pri nas začeli bolj sistematično in intenzivno delovati pri organizaciji in pripravah za splošni ljudski odpor. Formiranje takih odborov sicer ni nobena novost, kajti dobro nam je znano, da je pred dvema letoma bil formiran koordinacijski odbor za narodno obrambo pri občinski konferenci SZDL Ptuj, v krajevnih skupnostih pa so bili formirani takoimenovani štabi za splošni ljudski odpor.

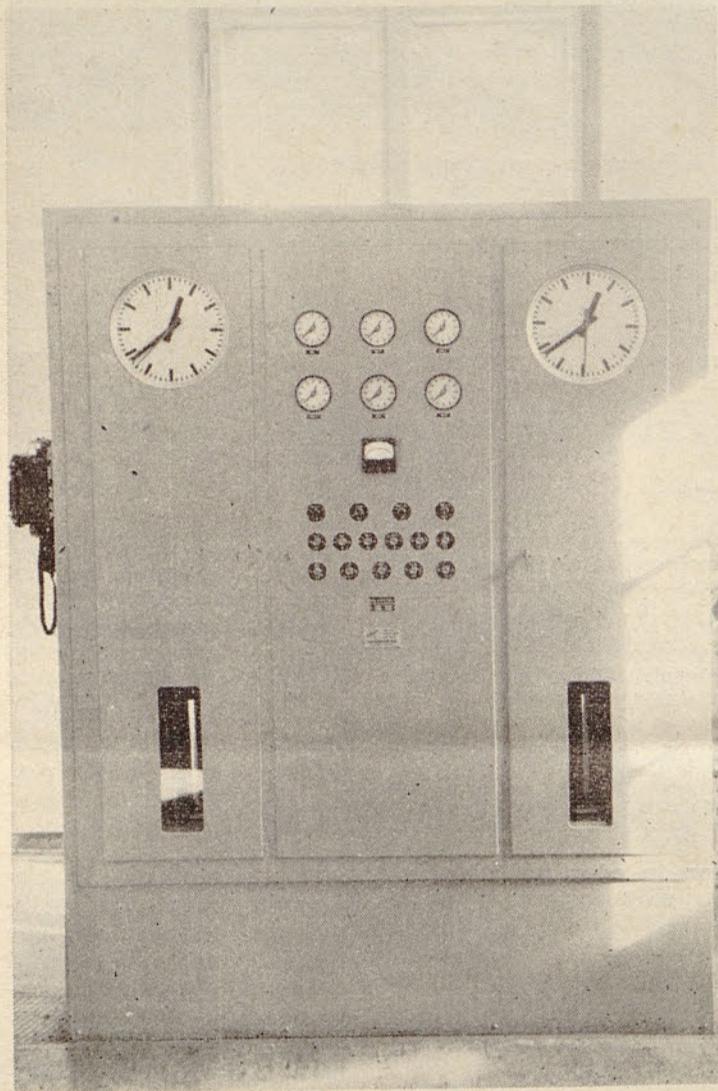
Dveletno delovanje teh štabov je pokazalo, da je nujno potrebno formirati take odbore v vsaki krajevni organiza-

ciji SZDL. Da bi o vlogi in nalogah bil seznanjen tudi sleherni naš proizvajalec, je potrebno, da se nekoliko natančneje seznanimo s temi nalogami; te so vse usmerjene k pripravam za splošno ljudsko obrambo domovine.

Delovanje tega odbora mora prispevati k temu, da bi dali splošnemu ljudskemu odporu v krajevnih skupnostih resnično množično širino in da bo obrambna pripravljenost prisotna v vseh celicah in na področjih družbenega življenja. Posebno pozornost pa mora omenjeni odbor posvetiti obrambni vzgoji z različnimi predavanji po koordinacijskem odboru za narodno obrambo in z delavsko univerzo, s pripravljanjem mladih ljudi za obrambo domovine. Usposabljanje mladine v tem smislu pa je tudi najširša in najbolj odgovorna naloga vseh družbeno-političnih dejavnikov. Odbori za splošni ljudski odpor pri krajevnih organizacijah SZDL pa bodo imeli precej dela, saj bo treba za neka-

tere konkretne strokovne naloge zadolžiti posamezne člane odbora, kateri bodo po strokovnih organih (poveljstvih enot splošnega ljudskega odbora, štabih civilne zaščite, ustanovah, raznih društvih in komisijah) realizirali določene naloge. Posebno pa bodo za uspešno delo na tem področju, važne nekatere oblike in obveznosti članov, kot so stalna politična aktivnost med občani in proizvajalci pri tolmačenju koncepta splošnega ljudskega odbora in obrambnih priprav. Na osnovi vsestranskih ocen krajevnih razmer in razmer v delovnih organizacijah, se bo treba odločiti za najprimernejše oblike priprav na splošni ljudski odpor. Kadrovska politika, pravilna razporeditev občanov in proizvajalcev v kraju in delovni organizaciji, razdelitev nalog in funkcij s področja obrambnih priprav je prav tako zelo pomembna naloga odborov za splošni ljudski odpor.

(Nadaljevanje na 7. str.)

Centralna ura, ki nam odmerja čas

litičnem delu, ki pa povsem zanesljivo ni bilo na taki stopnji, kot smo pričakovali.

Tega seveda ne želimo omenjati zato, ker bi hotel na kogarkoli valiti krivdo, ker smo prav vsi člani kolektiva in smo zato tudi vsi skupaj odgovorni za delo v proizvodnji, samoupravljanju in družbenopolitičnem življenju, zato tudi sprejemamo na sebe vso krivdo kolektivno odgovornost.

Res je, da je ta organizacija delovala morda nekaj bolje od druge, vendar pa je pri vsem treba ugotoviti, da pa le ni bilo tiste prepotrebne povezanosti, od katere je mogoče pričakovati res mnogo več, kot smo dosegli. Ze staro pravilo, da izgubljeno ni več mogoče nadoknaditi, kar je opazno tudi v našem vsakdanjem delu, saj bi morali dati vsi skupaj mnogo več od sebe, kot smo dali; to pomeni, da smo mnogokrat bili preveč lagodni in da so nas nekateri doseženi uspehi malce uspavali. To pa se nam nedvomno ne bo smelo več dogajati v prihodnjem letu, ki bo leto preizkušnje, ne le za nas, temveč za našo družbeno skupnost kot celoto, v kateri pa smo tudi mi člen skupne verige.

O našem samoupravljanju smo čez leto napisali toliko,

gam, ki nas še čakajo pri vsakdanjem delu. Čez leto smo bili lahko priče mnogim dogodkom, ki niso ravno najbolj v ponos našemu samoupravljanju, ker nekateri člani še vedno mislijo, da lahko delajo pač to, kar sami hočejo, ne da bi komurkoli za kaj odgovarjali. To se nam je najbolj pokazalo pri sestavljanju naših samoupravnih aktov, predvsem še statuta, o čemer pa smo že dovolj pisali v prejšnji številki. Toda, kot smo že mnogokrat omenjali, bomo verjetno prišli k pameti šele takrat, ko nam bo tekla že voda v grlo ali bolje rečeno: ko bodo prišli časi, ko bo treba končno le preiti od besed k dejanjem. Zelo verjetno je, da nas bodo k temu prisilile razmere, iz katerih se ne bo tako lahko izpreči. Vsi sprejeti ukrepi, po naših najvišjih organih oblasti, bodo nujno tudi nas privedli do položaja, v katerem bomo končno spoznali, da si bomo le z lastnim delom pridobili tisto, za kar delamo in ustvarjamo.

Ce nadalje pogledamo, kako aktivni smo bili na področju sindikalnega delovanja, bomo morda dejali, da tudi tukaj ni bil dosežen poseben napredek, kar naj bi, drugače rečeno, pomenilo, da z reorganizacijo sindikata nismo ravno dosegli ti-

NAŠI UPOKOJENCI — Kot je že vsako leto pri nas lepa navada, so se ob letošnjem prazniku našega kolektiva in podjetja spet tovariško srečali upokojnenci, bivši člani našega kolektiva (na sliki). Srečanje naših upokojencev, katerega je ob denarnem prispevku podjetja organiziralo vodstvo našega sindikata, je minilo v prijetnem vzdušju in bo marsikomu izmed navzočih ostalo v lepem spominu.

Kako sprostiti našo ustvarjalnost?

V petih letih, odkar imamo naš Pravilnik o tehničnih izboljšavah, je bil komisiji predložen samo en predlog za tehnično izboljšavo. Kljub dobri volji in skrbnemu pretesanju je morala komisija zavrniti še ta edini, skromni predlog, kot neprimeren. Vprašati se moramo, ali v našem kolektivu res nihče ne razmišlja o izboljšavah v tehnološkem procesu, oziroma, če že kdo razmišlja, zakaj svojih razmišljanj in predlogov ne prijavi, da bi lahko v skladu s pravilnikom prejel zasluženo nagrado.

Če pogledamo proizvodne rezultate v zadnjih letih, lahko vidimo, da proizvodnja v naši tovarni vsako leto postopno narašča. Tovarna glinice, katera je bila zgrajena za letno proizvodnjo 90.000 ton glinice, bo letos proizvedla že 120.000 ton glinice. Že izvajamo rekonstrukcijo elektroliznih peči na predpečene anode po naših domačih načrtih. Gradili bomo tovarno predpečenih anod. V času od začetka proizvodnje je bilo izvršeno veliko število izboljšav na strojih in napravah priznanih inozemskih proizvajalcev, da delajo boljše in več proizvajajo, kot npr.: rekonstrukcija kalcinacijskih peči, prehod na kurjenje z mazutom, višja proizvodnja avtoklavnih serij itd.

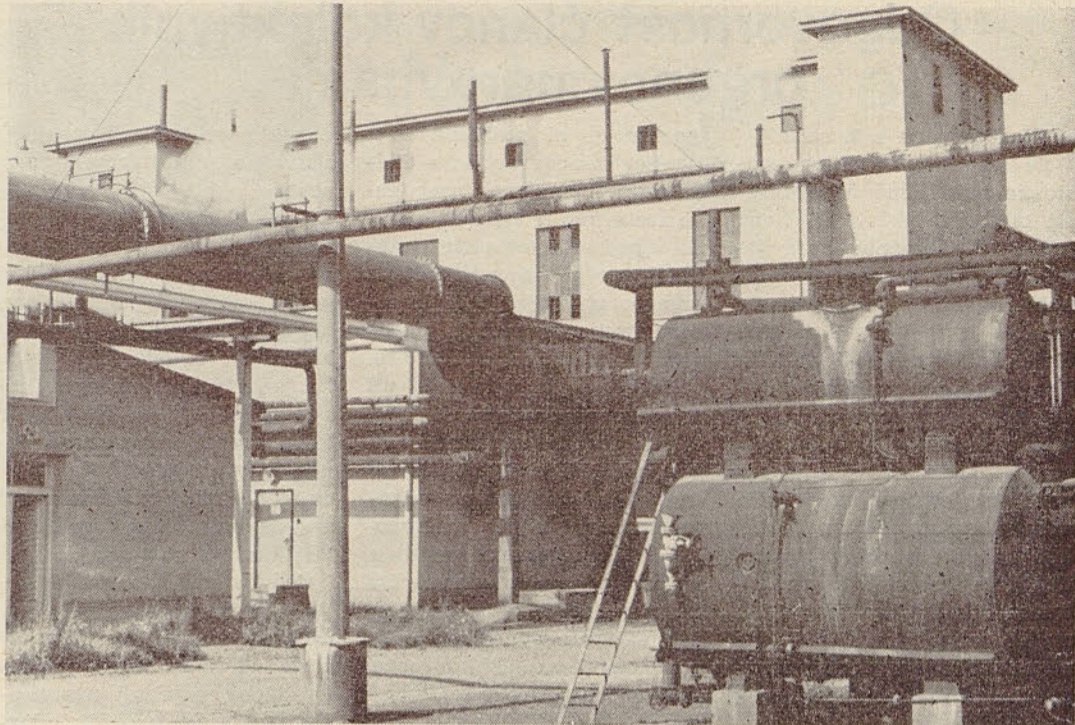
V tovarni prevladuje mnenje, da so vsi navedeni uspehi delo celotnega kolektiva in, da je pač vsak storil tisto, kar je v podjetju dolžan storiti in za kar je tudi plačan. Osebnostem sem prepričan, da imamo v kolektivu posameznike, kateri so storili več, kot so za to plačani, in da ni prav, da ostajajo anonimni in za svoje dobro opravljeno delo ne dobijo primerne priznanja. Prepričan sem tudi, da bi ti posamezniki ob primerni vzpodbudi in priznanju lahko storili še mnogo več, kot so storili dosedaj.

Uveljavljanje novih elementov tehničnega in tehnološkega razvoja bo za naše podjetje usodnega pomena, če bo hotelo ostati konkurenčno novim domačim in tujim proizvajalcem aluminija. Zato bi morali čimbolj izkoristiti svoje tehnične možnosti in racionalizirati vse delovne postopke, da bi bila proizvodnja čimbolj rentabilna in bi si tako zagotovili sredstva in možnosti za nadaljnji razvoj in modernizacijo. Pri tem pa bi morali zaposliti umske sposobnosti vseh članov delovnega kolektiva — za uvajanje boljše proizvodnje in za razvijanje takšnih tehnoloških postopkov, kateri bi nam omogočili čimboljše poslovne uspehe.

Ali bomo res uspeli zaposliti naše umske sposobnosti in priti do novih tehničnih izboljšav ali pa bomo še dalje stagnirali na tem področju, to je odvisno od nas samih. Očitno

pa je, da bi od take dejavnosti imel največ koristi kolektiv sam. Zato je važno, da bi vsi odgovorni organi, od vodstva podjetja do samoupravnih organov, storili čimveč, da bi se razmere na tem področju izboljšale.

Imam občutek, da pri nas nihče ne upa prijaviti kake svoje tehnične izboljšave, ker se boji očitkov, da išče postranski in nepravilni zaslužek, da bi to moral narediti že po službeni dolžnosti in da je za to delo že tako in tako plačan. Krivda za to je v tem, da nimamo nikjer določeno, kaj spada v službeno dolžnost in kdaj naredimo kaj več, kot smo za to plačani. Take točne opredelitve nimamo niti v našem pravilniku o tehničnih izboljšavah. Obstaja pa tudi bojazen, da bi prav ljudje, ki so poklicani, da kako izboljšavo ocenijo in uveljavijo, njevo uporabo najrajši zavrlili ali pa celo blokirali. Da bi ustvar-

Plinarna

ničnih izboljšavah ne morejo šteti za izum ali tehnično izboljšavo, lahko pa mnogokrat predstavljajo racionalnejšo rešitev dejavnosti v tovarni, kot n.pr.:

- predlogi, ki niso originalni, temveč zgolj prenos tehničnih izkušenj in dogajanj iz strokovne literature ali iz drugih podjetij.
- predlogi, ki niso tehnične narave, a se nanašajo na izboljšanje organizacije na področju administracije, knjigovodstva, dokumentacije, statistike in planiranja ter ukrepi na področju prometa z blagom in storitvami.

Naš pravilnik bi morali dopolniti tudi z različnimi novimi oblikami priznanj, saj denarna nagrada ni edini in vedno najboljši stimulans za razmišljanje o tehničnih izboljšavah. Avtorju tehnične izboljšave ali koristnega predloga, katerega je odbor za izume in racionalizacijo sprejel, naj bi izdali diplomu o tehnični izboljšavi oz. koristnem predlogu. Poleg diplome naj bi odbor predlagal delavskemu svetu, da prizna avtorju še druga priznanja, kot n. pr.: izredni plačani dopust, izboljšanje njegove osnove za izračun oseb-

nega dohodka, prednost pri dodelitvi stanovanja oz. dodelitvi posojila za gradnjo stanovanja, dodelitev pomoči za izredni študij in plačanega dopusta za izredni študij, premešitev na odgovornejše ali zahtevnejše delovno mesto itd.

Prvi, ki bi v naši delovni organizaciji moral poživeti izumiteljsko delo, je odbor za izume in racionalizacijo. V skladu s svojimi, v statutu zapisanimi pristojnostmi bi moral sprejemati analize razvoja na posameznih področjih tehnologije, proizvodnje in ekonomike, oblikovati politiko in usmerjati raziskovalno dejavnost, novatorstvo in racionalizatorstvo, v ta namen razpisovati akcije za posamezna področja, ki zaostajajo. Odloča o realizaciji predlogov in nagrad avtorjem za uspešne predloge, občasno sprejema analizo o uspešnosti realiziranih predlogov, odloča o patentiranju proizvodov, izdelkov in postopkov, katere razvija podjetje, kakor tudi izumov posameznih domačih avtorjev. Tudi odobrava nagrade za predloge s področja novatorstva in racionalizacije ter opravlja ostale posle v zvezi z določili pravilnika o tehničnih izboljšavah.

Kot vidimo, je osnova za boljše delo v naših samoupravnih aktih že podana, od ljudi v odboru pa bo v precejšnji meri odvisno, kakšen bo uspeh.

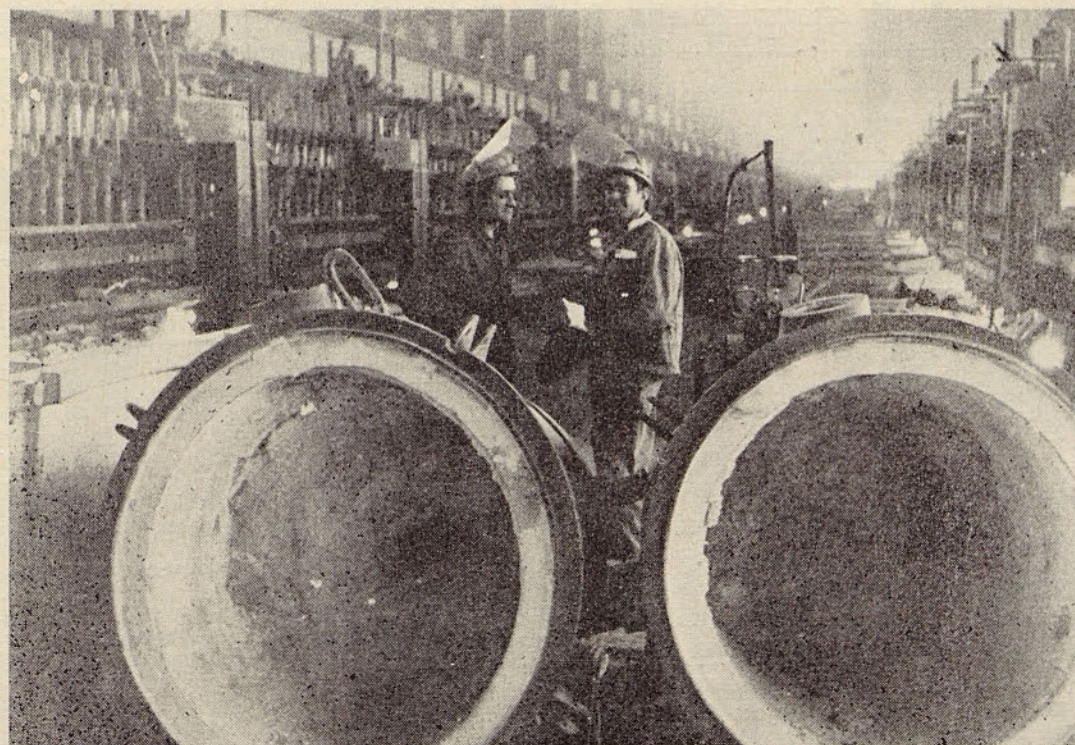
Ne glede na sedanje slabo stanje racionalizatorstva in novatorstva pri nas (tudi v državnem merilu stanje ni nič boljše!), smo lahko prepričani, da je pri naših članih kolektiva dovolj zdravega duha in življenjskih sil za pospešeni tehnični napredek. Najvažnejša naloga samoupravnih organov in vodstva podjetja je, da stalno spremljajo tehnični napredek doma in v svetu, pa tudi, da podpirajo in ustvarjajo ugodne možnosti za aktiviranje ustvarjalnih sil članov kolektiva. To bo sililo vse delovne ljudi k nenehnemu iskanju novih rešitev za hitrejši napredek naše delovne organizacije.

Vratar Blaž Drevenšek

jalne sile našega kolektiva lahko čimbolj prišle do izraza, bi moral naš pravilnik o tehničnih izboljšavah dati več poudarka koristnim predlogom in jih tudi nagradjevati. Ti koristni predlogi se v duhu določil zakona o patentih in teh-

— predlogi strokovnih sodelavcev; ti se nanašajo na projekte, konstrukcije in tehnološke postopke, katere so pripravili in izvršili ti strokovni sodelavci pri opravljanju rednih službenih nalog, če presegajo pri-

Iz elektrolize B

Odgovornost članov kolektivnih organov upravljanja

(Nadaljevanje z 2. strani)
Ze omenjene negativne postavke materialne odgovornosti bi morda držale za člane kolektivnih organov upravljanja v takem sistemu odgovornosti, kakršnega bi enostavno prenesli iz temeljnega zakona o delovnih razmerjih tudi na člane organov upravljanja. Tako enačenje pa bi bilo neupravičeno in bi zanikalo nujnost specifičnosti ureditve odgovornosti za samoupravno delo članov organov upravljanja, kot posledica pa bi se res reflektirale že omenjene negativne postavke. Če bi sprejeli stališča o potrebnosti doslednega izvajanja materialne odgovornosti za vse subjekte, potem bi bilo treba sistem materialne odgovornosti za člane organov upravljanja postaviti drugače, kot velja sedaj za delavce. S tem pa navedeni razlogi ne bi več držali, celonarobe, uvedba materialne od-

govornosti bi pospešila uveljavitev samoupravljanja. Glede na že omenjeno, torej lahko zastavimo le vprašanje, kako vzpostaviti tak sistem materialne odgovornosti za člane organov upravljanja, da bi samoupravljanje postalo odgovorno in da bi se pridobilo na veljavi, ne pa vprašanje, ali naj tako odgovornost za člane samoupravnih organov sploh priznamo ali naj potrebo po uveljavitvi materialne odgovornosti enostavno zanikamo, češ da nam povsem zadostuje le politična odgovornost. Ob slednjem velja še pripomniti, da politična odgovornost po izteku mandatne dobe ugasne, medtem ko ostale vrste odgovornosti po sedanjih predpisih ne morejo nastopiti v primerih, ko se nepravilnosti pokažejo šele po prenehanju mandata, izvirajo pa iz časa mandata. Tu nastaja torej praznina v zakonodaji; to praznino

je vsekakor treba izpopolniti z uvedbo materialne odgovornosti.

Omeniti velja, da je že temeljni zakon o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in z višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih, iz leta 1950, ta je kot prvi vpeljal samoupravljanje v podjetja, v svojem 34. členu uredil odgovornost članov upravnega odbora tako, da so bili odgovorni enako kot uradne osebe, torej tudi materialno.

Čedalje več pravnih teoretikov se zavzema za pozitivno ureditev materialne odgovornosti tudi za samoupravno delo članov organov upravljanja, pri čemer pa vsakdo nakazuje različne razrešitve, nekateri tudi zunaj obstoječih ustavnih okvirov.

K. — n.

Vse sile za povečanje proizvodnje! Brez iluzij - po dobro zasnovanem perspektivnem programu

Kljub mnogim resnim težavam in problemom, ki nas tarejo v zadnjih nekaj mesecih, predvsem pri prodaji našega aluminija, moramo vseeno že sedaj misliti na to, da bomo pričeli novo leto s polnim elanom in bomo resnično usmerili vse sile za povečanje proizvodnje, kajti edino v tem obstajajo naše nadaljnje perspektive.

Čeprav je to leto minulo v zelo nemirnem vzdušju na vseh področjih, saj smo to vsi še kako krepko občutili, pa nas to dejstvo nikakor ne sme iztiriti in odvrtiti od naših nalog, katere si bomo določevali z namenom, da bi v letu 1971 zares dosegli, kar se da največ.

Če se spomnimo pričetka leta 1970, bomo takoj lahko sprevideli in ugotovili, s kakimi težavami smo sploh pričeli to leto.

V Glinici so se kar zaporedoma pojavljale težave pri mašitvah zniževalcev tlaka; zelo so ovirale normalen potek proizvodnje glinice, obenem pa povečale že tako visoko lastno ceno. O problemu in težavah naše energetike smo pisali že takoj na začetku leta, toda, kot vidimo (in za to so vsi izgledi), bo v naslednjem letu vsekakor mnogo bolje, saj bomo imeli v redu oba velika parna kotla, zraven pa še manjšega dodatnega, katerega vse do jeseni ni bilo, eden sam pa tudi ni zmožgal preveliko breme.

To nam vsekakor daje velike upe in nade v prihodnost, kajti povsem resnično je dejstvo, da zamujenega v proizvodnji ni več mogoče nadoknadi, kajti konec je, kar je zgubljenega in zapravljenega, in preostane le še upanje, da bo prihodnjič bolje. Že nekaj let nazaj je bilo moč opaziti, da nam je prav na pričetku vsakega leta najbolj škripalo in da se je stanje popravilo proti koncu leta, ko smo si z vsemi silami prizadevali, da bi izgubljeno vsaj ublažili, kar smo največkrat tudi uspeli. Vendar pa se s tem ne moremo tolažiti, ampak je treba pričeti že takoj na začetku leta.

Leto 1971 bo vsekakor zelo značilno, kar je že pri mnogih delovnih organizacijah precej občutiti in se zato nima pomena skrivati za nekakšnimi iluzijami, kako dobro stojimo, kajti, ko bi že enkrat prišlo tako daleč, da bi pričeli jesti sami sebe, potem bi nam to že bil dovolj jasen znak o tem, koliko nam je še zajamčen naš stabilni obstoj. Vedno pa smo še radi zaverovani v to, da smo gigant aluminijske industrije pri nas, pri čemer pa pozabljamo, da tudi naši sosedje na veliko gradijo ali pa še bodo gradili aluminijske kombinatne, ki pa bodo v mnogočem modernejši in z boljšo tehnologijo, ki nas lahko kaj hitro potisne v zadnji plan, če ne bomo spremenili svojega odnosa.

Vsa leta nazaj vedno govorimo o previsoki lastni cenji glinice, vse premalo pa se pogovarjamo o tem, kaj smo dosedaj storili za znižanje te cene, ki nas vse bolj tepe in še nas bo huje, če resnično ne bomo sprevideli, da tako ne moremo več naprej. Zato ni malo primerov, ko se mnogi proizvajalci temu smejejo in se norčujejo iz takih dejstev, oziroma se ponašajo, kot da ne vedo o lastnih težavah ali pa jim teh ni mar. Ali nismo že tolikokrat govorili o varčevanju z reprodukcijskim materialom, o večji delovni storilnosti in doslednem izkoriščanju delovnega časa in podobnem, pa vendar žal največkrat brez pravega uspeha. Nikakor ne bi rad dočakal dneva, ko bi nas na to (mor-

da nas tudi bo) prisilila taka situacija, ko iz nje ne bi bilo več videti konkretnjšega izhoda. V minulih letih smo vse preveč radi pozabljali na resnična in vzpodbudna dejstva, da je vse le odvisno od nas samih in da se bomo prav zato morali tudi sami sebi zahvaliti za vse, kar bomo imeli, in za to, kako bomo proizvajali in plasirali svoje proizvode na tržišču. Ne bi rad venomer ponavljal stvari, ki so bile pred našimi očmi (in so še vedno), ko nas ne zaboli pri srcu, če vidimo, kaj počnemo s surovinami in ostalim reprodukcijskim materialom, ko nam (ali bolje rečeno: mnogi od proizvajalcev) ni mar, če vidijo okrog sebe razmetan še zelo dobro uporabljiv material, pa jim ni do tega, da bi ga pospravili na določeno mesto, kjer bi ga vsak našel, ko bi ga potreboval pri delu.

Take stvari največkrat imamo za malenkost, kar morda tudi so, toda, če se take in podobne malenkosti pojavljajo iz dneva v dan in iz leta v leto, potem se tega nabere toliko, da so to že zelo lepe številke denarja, ki bi lahko bil namenjen za kaj drugega, morda še bolj potrebnega.

Razen že omenjenih stvari pa naj obelodanimo tudi to, da se domala več ne zavedamo, kolikšen je naš delovni čas in da že lahko dela domala vsak po svoje, brez da bi za to komu odgovarjal. Zelo smo pozabili na našo delovno disciplino, kar se nam bo še prav zanesljivo krepko maščevalo, potem pa bomo iskali krivce le okrog sebe, sami na sebe pa bomo pozabili!

Vsa naša rekonstrukcija, katero izvajamo za težke dinarje, nam ne bo prav nič pomenila, če je ne bomo znali tudi temeljito izkoristiti potem, ko bo pričela služiti svojemu namenu, kajti še tako dober in tehnično izveden stroj je lahko le gola gmota železa ali česa drugega, če človek ne ravna z njim s srcem, zavestjo in polno mero odgovornosti. Omalovaževanje vseh teh dejstev - in še seveda mnogih drugih - ima lahko za vse nas zelo usodne posledice, katere bomo najbolj občutili sami, vsi, ki delamo in živimo v našem delovnem kolektivu.

Če smo nekoč pred 16. leti znali z zanimanjem slediti vsemu, kar nam je prinašala nova tehnologija v proizvodnji glinice in aluminija, zakaj ne bi potem danes še veliko bolj sledili vsem novim momentom in dogajanjem okrog nas. Res ne bomo smeli pozabiti na to, da bi vse sile usmerili k povečanju proizvodnje in znižanju lastne proizvodne cene, kajti edino v tem je še mogoče zaznavati našo boljšo prihodnost.

Tudi organi samoupravljanja bodo morali z resnimi posegi in odločitvami hitreje usresničevati sprejete samoupravne akte in koristne sklepe, pri čemer pa nikakor ne smemo pozabiti dejstva, da še vedno nimamo pravega perspektivnega programa in da bo potrebnih prav v tej smeri še mnogo prizadevanj in veliko truda, da bo naša skupna perspektiva svetlejša in jasnejša!

M. F.

Razpored dela

V ilustraciji razporeda izmen za leto 1971 navajamo še mesečni in letni fond ur — razpored dela ob državnih praznikih v obdobju 1968—1971. Slednji nam bo prikazal, da so bile vse delovne izmene za praznike v obdobju štirih let približno enako proste.

Izmene		8-urniki		I.		II.		III.		IV.	
Mesec											
Januar		168		192		192		176		184	
Februar		168		168		168		168		168	
Marec		192		176		192		184		192	
April		176		184		168		184		184	
Maj		168		192		192		192		168	
Junij		184		184		184		168		184	
Julij		176		176		184		192		192	
Avgust		184		192		176		192		184	
September		184		184		184		176		176	
Oktober		176		176		192		184		192	
November		160		176		176		184		184	
December		192		192		184		192		176	
LETNO		2.128		2.192		2.192		2.192		2.184	

DELO IZMEN OB DRŽAVNIH PRAZNIKIH

Mesec leto	1. januar				2. januar				27. april				1. maj			
Izmene	68	69	70	71	68	69	70	71	68	69	70	71	68	69	70	71
Izm.	—	22	6	14	22	—	6	22	—	6	14	—	14	14	—	14
II.	14	14	—	6	14	22	—	14	—	—	6	22	6	—	22	6
III.	22	—	14	22	—	6	14	—	—	14	22	6	22	22	6	22
IV.	6	6	22	—	6	14	22	6	—	22	—	14	—	6	14	—

Mesec leto	2. maj				4. julij				22. julij				1. november			
Izmene	68	69	70	71	68	69	70	71	68	69	70	71	68	69	70	71
Izm.	22	22	6	14	22	14	—	6	6	14	22	6	6	14	22	—
II.	14	14	—	6	14	6	22	—	—	6	14	—	—	6	14	22
III.	—	—	14	22	—	22	6	14	14	22	—	14	14	22	—	6
IV.	6	6	22	—	6	—	14	22	22	—	6	22	22	—	6	14

Mesec leto	21. novemb.				29. novemb.				30. novemb.				31. decemb.			
Izmene	68	69	70	71	68	69	70	71	68	69	70	71	68	69	70	71
Izm.	14	14	—	6	6	—	22	—	14	14	22	6	22	—	6	14
II.	6	6	22	—	—	6	14	22	6	6	14	—	14	22	—	6
III.	22	22	6	14	14	14	—	6	22	22	—	14	—	6	14	22
IV.	—	—	14	22	22	22	6	14	—	—	6	22	6	14	22	—

V tej razpredelnici je tudi prikazano, kako so bile izmene proste na dan 31. decembra (Silvest.).

ŠTEVILO PROSTIH DNI PO IZMENAH ZA OBDOBJE 1968—1971

I. izmena	—	10
II. izmena	—	13
III. izmena	—	11
IV. izmena	—	13

Ljubek gost krmi jelenjad, ki se svobodno potika po razsežni farmi

Naš potopis:

Na Kanadskih jezerih

(Nadaljevanje-konec prihodnjic)

Družine z manjšimi dohodki kot 7.000 dolarjev letno dobijo cenejša, državna stanovanja (trisočno stane 110 dolarjev). To so bloki s prav lepimi stanovanji.

Nosečnice že v sedmem ali osmem mesecu odpušajo z dela. Delati ne smejo, niti jih ni treba vzeti nazaj na delo. Nadomestila ne dobivajo (razen otroškega dodatka 6 dolarjev, ta pa se s starostjo otroka povečuje). Seveda s tem ni rečeno, da je mati propadla. Nikakor ne. Točno vedo, če je mož zaposlen in koliko zasluži. Vsak delavec pa lahko brez težav preživlja ženo in otroke.

Če ostane mati sama z otroci, dobiva podporo. Bil sem pri jugoslovanski družini, katere oče je v domovini. Mati z dvema otrokoma dobiva mesечно po 200 dolarjev in stanovanje. Zaposliti se ne sme. S tem denarjem družina res lepo živi, seveda ne »luksuzno«.

Stanovanjske stiske ne poznajo. Teško najdeš blok, na katerem ne bi pisalo: oddajamo. Stanovanj je res v izobilju. Tu obstaja borba za stranke, ne za stanovanja!

To bi bilo v kratkem nekaj stvari, katere sem videl ali zanje izvedel od prizadetih. Ljudje so zadovoljni, čeprav imajo tudi tu svoje neizpolnjene želje.

Kanada je dežela tisočerih jezer. Če pogledaš pokrajinski zemljevid, jih kar mrgoli. Ena so ogromna (V. SUZENJSKO JEZERO, MICHIGANSKO, ERIJSKO, ONTARIJSKO itd.). Po njih teče meja med Kanado in ZDA (ne preko SUZENJSKEGA JEZERA). To so domala sladka morja, saj je eno jezero veliko kot Jugoslavija. Veliko več je manjših. V okolici Toronta jih je zelo veliko in nekatera sem obiskal. Na teh prelepih jezerih preživljajo Kanadčani svoje proste dneve in tudi dopuste.

Obiskal sem MARY LAKE (Marijino jezero), nekočkrat sem se kopal v ONTARIJU, potem v LITTLE LAKE (Malo jezero) in dvakrat v jezeru SIMCOE. Poslednje je čudovito modro kot nebo. Ob njem so lepi državni parki z restavracijami, sklonišči pred dežjem, prostori za pripravo malice in seveda z urejeno toaleto. Jezeru ni videti konca.

Ob nekaterih jezerih je vsa obala razprodana. Eno takšnih je MARY LAKE (Marijino jezero) in o njem bom napisal, čeprav skopo, kaj več.

MARY LAKE (Marijino jezero)

Peljemo se po izredno lepi, štirilinijski cesti proti severu. Kolona avtomobilov je nepretrgana: Chevroleti, Buicki, Oldsmobili, Cadillaci, Caguarji, Dodgi — same velike ameriške limuzine s preko tristo konji. Tudi manjših, evropskih, je veliko. Med njimi kraljuje Volkswagen.

Pred Barriem se zatakne, a ne za dolgo. Čim se pripeljemo mimo mesta (26.000 prebivalcev), gre spet hitreje. Čez kakšne tričetrt ure smo pri Orillii. To je še manjše mesto kot Barrie.

Po približno 160 km smo v Muskoki. Tako se imenuje pokrajina in reka. Rečica je prekrasna. Teče med gozdovi in se tu in tam zajeda globoko v svojo strugo. Na njeni obali je polno weekend hišic.

Zavijemo proti Huntswillu. Kakšni čudoviti gozdovi so tu! Tudi zrak je čisto drugačen kot v Torontu. Kar lažje se diha. Nekaj kilometrov pred Huntswillom zopet skrenemo in že smo ob Marijinem jezeru (MARY LAKE).

Jezero je lepo. Obala je le redkokje ravna. Ponekod je skalovita in obraščena z

redkim drevjem, drugod pa bolj strma z bujnim gozdom. Med smrekami in hrasti rase tudi veliko breze, kar daje vsemu še lepši videz. Gozdovi so daleč naokrog, kamor seže oko.

Jezero je veliko kakšnih 4 do 5 km. V njem »sedi« šest otočkov kot šest biserov. Lep gozdiček in ena ali dve weekend hišici na njih še podkrepita njihovo lepoto.

Sedemo v čoln in se odpeljemo proti njim. Eden je lepši od drugega. Hišice so prav lepe in ene so grajene celo nad vodo. Za enim otočkom zagledam hidroavion, ki se rahlo ziblje na vodi. Verjetno je lastnik kakšen ameriški »revez«. Ne čudim se več ničemu. To je na teh jezerih vsakdanja slika.

Pripeljemo se do otoka, ki na eni strani štrli morda dvajset metrov iz vode. Skala ravna kot stena, se dviga dobrih deset metrov nad vodo. Zaustavimo motor. Na skali se pravkar pripravljata skakalec. Odžene se in pljusne v vodo. Tudi mene zagrabi, da bi skočil. Povzpnem se, odžinem in že sem v vodi. Samo ne z desetih metrov. Zadoljsem se kar s petimi. Za vsak primer pač!

Kar ne da se mi iz vode. Tako topla je,

Stanovanjske hiše v Torontu — eden od načinov gradnje

saj ima gotovo čez 22° C.

Izza otočka pribrižijo trije čolni s smučarji. Take valove napravijo, da me domala zalije voda. Bolj varno je v čolnu, zato se spravim vanj. Odpeljemo se, a ne na obalo, temveč naravnost v reko Muskoko, ki leno priteka v jezero. Kakih 30 m je široka in zelo mirna. Levi breg je zaraščen z gozdovi, a ob desnem so pašniki. Tudi tu je veliko hišic raznih oblik. Celo kupolaste so med njimi; podobne kopam, samo večje. Promet po reki je še veliko večji kot na jezeru. Vsak hip pribriži po vodi kak čoln s smučarjem ali brez. Tudi nekaj kopalcev je in nekaj najbolj vnetih ribičev. Tu in tam vidim, kako si na obali pečejo meso na žaru. Izgleda, da to zelo radi jedo. Pečica in oglje — to je nepogrešljivo v njihovi opremljeni.

Spet smo v jezeru. Postalo je precej nemirno. Valovi so visoki tudi po pol metra in kar čudno se mi zdi, kako se je moglo tako hitro vznemiriti.

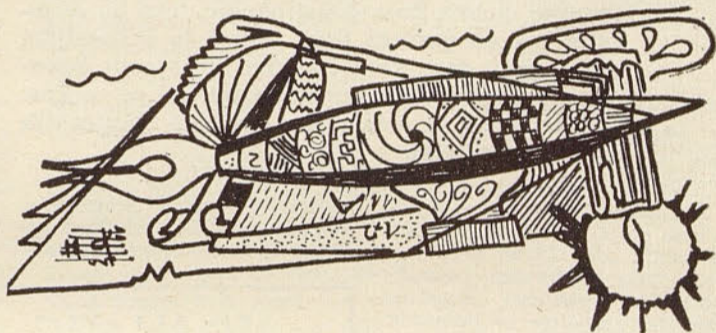
Z obale nas nekdo kliče. Rojaki so. Vabijo nas, naj jih obiščemo. Izkrcamo se in skupno z njimi povzpemo do njihove weekend hišice. Zelo lepo je urejena. Kuhinja in veranda sta sestavljeni iz okvirjev in žične mreže (proti komarjem). Spalnica je zgrajena iz elementov, podobnim mavcu. Cele stene tega (še kar poceni) lahko kupiš v trgovini. Prav lepo so si uredili. Pravi, da so napravili vse sami.

Naša odgovorna naloga

(Nadaljevanje s 4. strani)
Odbor naj bi tudi ocenil pomembnost krajevnega območja in posameznih objektov, politično, ekonomsko in vojaško situacijo, skratka; vse, kar je pomembno za organiziranje in materialno podpiranje prehoda v vojno stanje, še posebej — za splošni ljudski odpor. Sem sodi seveda tudi zaloga živil ali bolje rečeno; evidenca zalog v trgovinah, lekarnah, skladiščih, kmetijskih gospodarstvih in gospodinjstvih. Razporeditev materialnih rezerv za potrebe JLA, enot splošnega ljudskega odpora in prebivalstva po načrtih upravnih organov. Zaščita in zavarovanje objektov in rezerv. Načrtovanje in način razdeljevanja hrane in ostalih materialnih dobrin v skrivališča, osamljene domačije in podobno v primeru hitre potrebe, da ne bi prišle v neprave roke. Se in še bi lahko pojasnjevali vlogo odborov za splošni ljudski odpor, toda o bolj

dajemo posebno prednost mladini in vsem tistim, ki niso vojni obvezniki, s tem pa še ni rečeno, da je formiranje takih odborov odvisno le od teh in da drugih ne bi mogli vključiti v te odbore. Mnogi izmed evidentiranih so morda že tudi dosedaj nekje delali v podobnih odborih ali podobno, to pa jim bo vsekakor le v korist, saj bodo lahko prenašali svoje izkušnje na druge, ki bodo v te odbore prišli komaj prvič.

Pri sestavljanju seznamov je nujno potrebno, da zajamemo poleg SZDL še zvezo komunistov, sindikate, mladinsko organizacijo, zvezo borcev, ZROP, gasilstvo, strelca, tabornike, TVD Partizan, civilno zaščito in šolstvo. Nedvomno pa so v vseh navedenih organizacijah in društvih ljudje, ki bodo prevzeli tako delo z vso odgovornostjo in resnostjo. Naloga, katere bodo imeli novo formirani odbori za splošni ljudski odpor, ne

načrtnem delu je tako dovolj napisanega v našem dnevnem tisku, mnogo slišimo po radiu in televiziji, vendar pa to moramo konkretno tolmačiti sami na način, ki je skladen z vsemi pripravami za vsestranski ljudski odpor, če bi to seveda kdaj bilo potrebno.

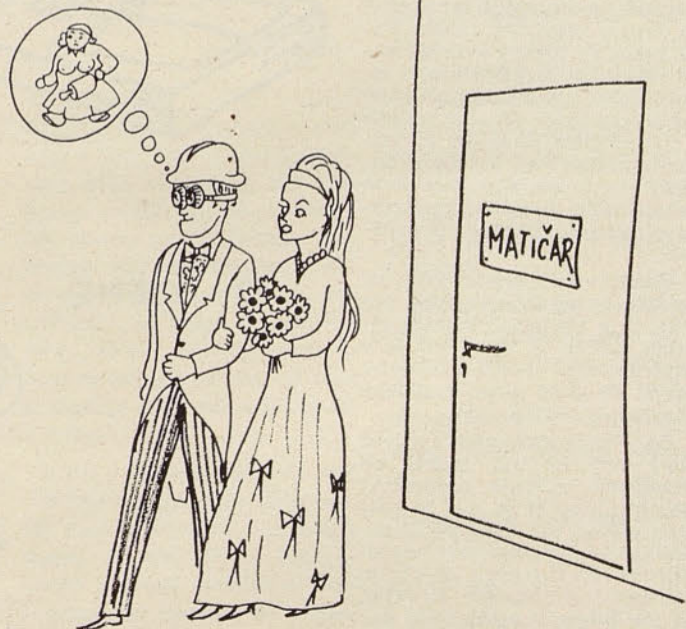
V teh dneh formiramo odbore za splošni ljudski odpor; v njih bo nedvomno tudi mnogo naših članov kolektiva iz raznih krajev naše občine. Ti pa bodo imeli povsem enak program. Med evidentiranimi bodo razni tovariši in tovarišice, ki morda že zelo aktivno delujejo v drugih organizacijah ali društvih, vse to pa bo edino koristno za uspešno delovanje odbora za splošni ljudski odpor. Povsem razumljivo je, da pri takem formiranju

bodo niti malo lahke, zato se jih bo treba lotiti povsem s polno mero zavesti in odgovornosti, saj je to končno naša državljanska dolžnost, ki je znana nam vsem in katere osnovno pravilo je, da je — vsak državljan dolžan braniti svojo domovino, če je to potrebno.

Vsi si sicer iz srca želimo, da ne bi nikoli prišlo do vojne stanja, saj še naša nedavna preteklost nima zacepljenih ran in so še v globokem spominu dnevi, polni teme, mržnje, sovraštva in zatiranja našega ljudstva.

Pred novimi odbori je torej naša skupna naloga, katero bomo morali dosledno izvajati, ne glede na čas ali kraj!

fm.—

... kaj še danes, v tako svečanem trenutku, ne moreš pozabiti na varstvo pri delu?

Popravilo v kalcinaciji II

PIJMO PIVO - KARAKAT!

Tip brezalkoholnega piva, katerega poznamo pod nazivom »KARAKAT«, je zlasti znan v zapadnih evropskih deželah. Mnogo pivovarn Zapadne Nemčije ga proizvaja in daje v promet pod različnimi nazivi, kot so: Malz trunk (sladki napitek), Karamazl itd.

Osnovne surovine za proizvodnjo tega piva so popolnoma enake, kot so za ostale vrste piva, tj. izkliti ječmen ali slad, hmelj, kvas in voda, s to razliko, da je temu pivu dodana še določena količina grozdnega sladkorja in vitamin C. Grozdni sladkor daje tudi temu pivu karakteristično sladko noto.

V zapadnih deželah omenjeno pivo predpisujejo zlasti tam, kjer želijo doseči čimhitrejšo okrevanje organizma (delavci v vročih in v težkih fizičnih obratih, anemični ljudje, šoferji itd.), kar mu je omogočilo dejstvo, da se je pretvorba osnovne sestavine slada, to je škroba, izvršila le do monosaharidne oblike in da se

je zelo mali del prefermentiral v alkohol.

Količina alkohola, ki ga vsebuje takšno pivo, se giblje v mejah do 0,5 vol. %. Omenjeno pivo je torej kalorično mnogo vredno in je na vseh delovnih mestih, kjer je zahtevano fizično delo, zelo primerno.

Ker vsebuje KARAKAT hmeljno smolo lupulin, deluje tudi pomirjevalno na živčni sistem, pa ga zaradi tega učinka priporočajo ljudem z občutljivim želodcem in tistim, ki pogosto trpijo zaradi zaprtja. Razen vitamina B-kompleksa, ki so karakteristični tudi za vsa druga piva, vsebuje KARAKAT še edino za njega značilni dodatek, vitamin C.

Pivo KARAKAT že dalj časa v velikih količinah uživajo v železarnah (Štore, Ravne), Sava — Kranj idr. Delovni ljudje v teh podjetjih so v zelo kratkem času spoznali koristnost tega brezalkoholnega napitka. Zato se ne smemo čuditi dejstvu, da v njihovih obratnih menzah prodajo vedno več tega piva.

Tekmovanje
gasilcev
v Kidričevem

Naši — prvi

Že nekaj let so med delovnimi organizacijami TGA Kidričevo, »IMPOL« Slovenska Bistrica in Tovarna dušika Ruše dobri odnosi, tako po sindikalni kot po gasilski liniji. Dobri in prijateljski odnosi med gasilskimi enotami omenjenih delovnih organizacij so že tradicionalni, saj se večkrat v letu zberejo in pomerijo v gasilskih spretnostih in gasilski taktiki.

Za letošnji praznik naše tovarne sta srečanje ekip iz teh delovnih organizacij organizirala naša sindikalna podružnica in gasilsko društvo. Športne ekipe so se pomerile med seboj na nogometnem igrišču in strelišču, gasilske enote pa so tekmovali v tovarni.

Po raportu, katerega je naš poveljnik predal predsedniku sindikalne podružnice, da so ekipe pripravljene za tekmovanje, je predsednik SP sodelujoče pozdravil, jim zaželel mnogo sreče v tekmovanju in dal dovoljenje, da se je tekmovanje pričelo.

Ekipe so najprej tekmovali v hitrostnem mokrem trodelnem napadu s podiranjem tarč in z zamenjavo in podaljški tlačnih B in C cevi z odvzemanjem vode iz avto cisterne. Naša desetina je v tej disciplini pokazala veliko spretnost, saj je tekmovalno točko opravila s tako hitrostjo, da so svoje večne rivali iz »IMPOLA« premagali z boljšim časom — kar za 14 sekund. Kot drugo so pokazali gasilci večino in spretnost pri vezanju vozlov — tesarskih, pastirskih, mornarskih ter enojne in dvojne reševalne zanke. Tudi tukaj so precej starejši naši člani dokazali znanje in spretnost rok in razrešili po žrebu dobljene vezalne naloge v najboljšem času in z najmanj kazenskimi točkami, dosegli prvo mesto v gasilskem tekmovanju in točkah za skupni plasma sindikalnih podružnic.

Gasilskemu tekmovanju pa je dala še posebno pestrost velika vaja teritorialnih enot civilne zaščite in JLA. Bila je v Kidričevem, v naši tovarni, ravno ta dan in v njej smo sodelovali tudi gasilci.

Po improviziranem naletu letal naj bi bili zadeti ob bombnem napadu tovarniški objekti, kjer bi se naj še razširil požar. Bili smo takoj obveščeni, da je v tovarni zagorelo na dveh mestih. V akcijo sta takoj stopili dve desetini, ki sta pogasili vsaka svoj požar, se vrnili v orodišče in čakali na znak, da je vaja končana. Vodstvo štaba za civilno

zaščito je lahko prepričano, da bomo gasilci s tehnično opremo, katero trenutno imamo,

izvršili vse naloge, katere od nas zahteva štab civilne zaščite.

Tekmovanja so se udeležili tudi gasilci iz sosednje Avstrije — iz mesteca Köflach. Ogledali so si našo vajo, narkar so oni z našim orodjem prikazali podobno vajo. Poveljnik je bil nad takim tekmovanjem zelo navdušen in je dejal, da bo podobno tekmovanje organiziral pri njih in še povabil desetino iz našega dru-

štva, da bi prišla v Köflach.

Prepričan sem, da bodo naši gasilci dostojno in z veseljem nastopili na predvidenem tekmovanju.

Po kosilu, katerega je priredila sindikalna podružnica za vse udeležence srečanja, so bili objavljeni rezultati posameznih tekmovalnih panog in podeljena priznanja. Celotna ekipa naše sindikalne podružnice je zbrala največ točk in

osvojila prvo mesto, nato IMPOL in Tovarna dušika Ruše. Predstavniki IMPOLA je izročil prehodni pokal našemu predsedniku komisije za šport in rekreacijo Lovru Beraniču in dejal: »Hrani nam ga do prihodnjega leta!«

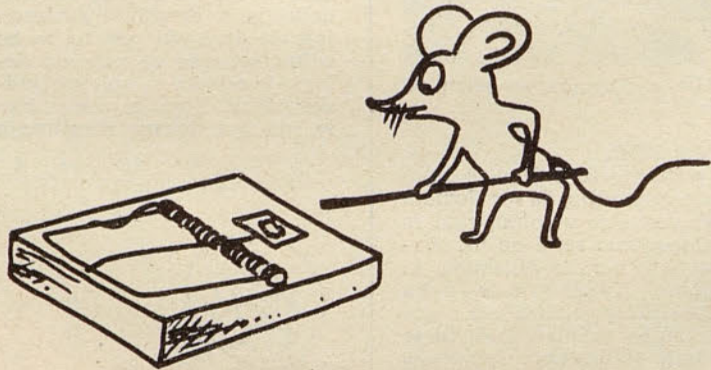
Mislil: vsaj delna je zasluga naših gasilcev, da je pokal prišel v naše vitrine.

M. M.

»TI« ALI »VI«?

Dobro premisli, s kom se tikaš. Laže ti reče kolega »ti osel« kot »vi osel«. »Ti« sicer vedno ustvarja tovariško atmosfero, vendar večkrat omaja avtoriteto. Šefa vsaj ne tikaj vpricho strank, zanesljivo mu to ni prijetno. Če si količkaj dobro vzgojen, se lahko temu spretno izogibaš. Bratovščino sklenemo navadno pri mokrih zabavah, vendar je večkrat najprimerneje, če na to do jutra pozabiš.

BODI PREVIDEN!

NI IZJEME

Kolednik Nande Ferdinand, tehtalec odlitkov v skladišču aluminija

Zahvala

Podpisani STANKO HANŽELIČ iz delovne enote Glinica, mat. št. 586, se po tovarniškem glasilu najtopleje zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata DE Glinice in pravitako tovarniškemu zboru sindikata TGA za sprejeto darilo in denarno pomoč, ki mi je zelo dobrodošla prav v času največje potrebe. Že tri mesece bolujem za TBC in se zdravim na Pohorju, zato tudi srčna hvala tovarišem, ki so me obiskali in mi izročili paket. Vsem članom kolektiva — predvsem še iz DE Glinica pa želim mnogo proizvodnih uspehov z željo, da bi se kmalu zdrav vrnil med vas!

STANKO HANŽELIČ

ZAHVALA

Ob mojem odhodu v invalidsko upokožitev, se za izrečene poslovilne besede lepo zahvaljujem: aktivu ZB, sindikatu, ZK TGA in sodelavcem. Sočasno se iskreno zahvaljujem, presenečen in ganjen zaradi sprejetih spominskih daril, katera sem sprejel od aktivna ZB, sindikata in od svojih najozjih sodelavcev na zalivanju katodnih blokov.

Vsem sodelavcem in dobrim tovarišem, od katerih se nisem mogel posloviti, želim veliko sreče in zadovoljstva pri delu. Celotnemu delovnemu kolektivu pa želim veliko delovnih uspehov in doslednega resničnega delavskega samoupravljanja.

Kidričevo, 3. dec. 1970

ERNEST JAMER

IZDAJA DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO.

UREDNIŠKI ODBOR:

Franc Vrlič — predsednik, člani: Stojan Kerbler, dipl. inž., Franc Kolarič, Milan Nežmah, Janez Sukič in odgovorni urednik tovarniškega časopisa Stane Tonejc, dipl. inž.

Tisk: ZGP »Pomurski tisk« v Murski Soboti.

Rokopisov in slik ne vračamo.